

Słupska, dnia 11.12.2024 r.

PKDS.4023.4.2024.EA

Pan Jarosław Czarnecki

**Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Gdańsku**

ul. Mickiewicza 2

78-400 Szczecinek

rdlp@szczecinek.lasy.gov.pl

Dotyczy: projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Bytów sporządzonego na lata 2025-2034 wraz z prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000.

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych, Oddział Zespołu w Słupsku – Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” (dalej PKDS), po zapoznaniu się z projektem Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Bytów na lata 2025-2034, zgłasza następujące uwagi i wnioski:

1. Wnioskuję się o uzupełnienie PUL o zapisy dotyczące gatunków obcego pochodzenia. W dedykowanych gospodarce leśnej ustaleniach zawartych w § 12 ust. 4 pkt 3 projektu Planu ochrony PKDS (dalej PO PKDS), znajdują się zapisy, które powinny znaleźć zastosowanie w konsultowanym dokumencie:

a) niewprowadzanie w odnowieniach gatunków obcych (w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014), w tym świerka, modrzewia ani daglezi, oraz;

b) usuwanie gatunków obcych podczas ewentualnego wykonywania cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach – z wyjątkiem drzew o cechach kwalifikujących do uznania za pomnik przyrody oraz z wyjątkiem świerka obecnego w drugim piętrze i podszybie, pozostawianego jako element siedliska ptaków chronionych w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi, w związku z określoną przepisami odrębnymi ochroną tego obszaru;

Powyższe nie dotyczy ochrony cennych elementów kultury w przestrzeni leśnej – wyróżniających się nasadzeń drzew znajdujących się obecnie w przestrzeni leśnej, w tym szpalerów, alej, pojedynczych starych drzew nieinwazyjnych gatunków obcych.

Zarówno ustawa o ochronie przyrody, jak i ustawa o gatunkach obcych definiują „gatunek obcy” odsyłając do art. 3 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz. Urz. UE L 317 z 04.11.2014, str. 35, z późn. zmian.).

Zgodnie z ww. aktami prawnymi „gatunek obcy oznacza każdego żywego osobnika gatunku, podgatunku lub niższego taksonu zwierząt, roślin, grzybów lub drobnoustrojów wprowadzonego poza jego naturalny zasięg. Pojęcie to obejmuje wszelkie części, gamety, nasiona, jaja lub diaspory tych gatunków, jak również hybrydy, odmiany lub rasy zdolne do przeżycia i rozmnażania”.

Gatunki obcego pochodzenia to nie tylko wymienione w POP gatunki inwazyjne. Na terenie formy ochrony przyrody, jaką jest park krajobrazowy, powinno się dążyć do wysokiej naturalności drzewostanów.

2. Podczas Narady Techniczno-Gospodarczej w dniu 22.10.2024. pracownicy PKDS zwrócili uwagę na brak wprost określonych wieków rębności głównych gatunków drzew. W odpowiedzi jeszcze w trakcie narady uzyskano jednoznaczne zapewnienie, że na terenie PKDS wieki rębności będą zgodne z projektem PO PKDS - dla buka 120 lat, dla sosny 110 lat. Tymczasem w przedstawionym do konsultacji projekcie PUL wiek rębności dla buka wynosi 110 lat, dla sosny 100, co jest niezgodne z ustaleniami projektu PO PKDS (§ 12 ust. 2 pkt 2).

3. Wnioskuje się o ujednolicenie w POP wskazań dotyczących pasa brzegowego wód i wszelkich mokradeł, w tym bagien, źródlisk, siedlisk hydrogenicznych (nie tylko reprezentujących chronione siedliska przyrodnicze) – zgodnie z zapisami § 12 ust. 3 pkt 2 projektu PO PKDS:

„wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanu w strefie brzegowej wód i mokradeł, na szerokość co najmniej jednej wysokości drzewostanu od linii brzegowej jeziora; a na pozostałych częściach stromych (ponad 20° nachylenia) zboczy dolin i mis jeziornych stosowanie najwyżej cięć przerębowych - z tym że dopuszcza się usuwanie drzew gatunków obcych oraz drzew stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego”.

Istnieją drobne rozbieżności odnośnie charakterystyki strefy brzegowej wód i mokradeł, tzw. „strefy buforowej” w różnych częściach POP, które mogą powodować różnice interpretacyjne. Przykładowo w wytycznych znajdujących się na str. 198 POP, dotyczących użytkowania rębego, w strefie buforowej od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych wyklucza się stosowanie rębni zupełnych i gniazdowych (co w domyśle dopuszcza inne typy rębni).

Na str. 203 POP przy strefach buforowych wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych istnieje zapis „nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych”.

W rozdziale wymieniającym strefy przejściowe, na str. 202, strefa buforowa stanowi „pas drzewostanu zabezpieczający wrażliwe i cenne ekosystemy leśne i nieleśne, w szczególności torfowiska, bory i lasy bagienne, zbiorniki wodne i naturalne ciek”, w którym „co do zasady nie projektuje się użytkowania rębego oraz mechanicznego przygotowania gleby”.

Z kolei na str. 248-249 POP -jako zalecenia dla siedlisk nieleśnych, w tym torfowisk - pojawia się rekomendacja „w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (brak informacji, co w przypadku innych rębni?), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych”.

Dodatkowo, dla wyjątkowo cennych, rzadkich i wrażliwych na antropopresję jezior lobeliowych oraz dystroficznych projekt PO PKDS wskazuje w § 12 ust. 3 pkt 1 na konieczność:

„niestosowanie cięć zupełnych w pasie o szerokości 100 m od linii brzegowej jezior lobeliowych (siedlisko przyrodnicze 3110) i dystroficznych (siedlisko przyrodnicze 3160).

4. Wnioskuje się o uwzględnienie w POP, w wykazie proponowanych form ochrony przyrody, propozycji utworzenia pomników przyrody wskazanych w § 5 pkt 2 projektu PO PKDS jako strefa C_II_3.

5. Wnioskuje się o wskazanie w POP, w rozdziale 4.4.1 dotyczącym potencjalnej roślinności naturalnej, potrzeby jak najszybszego wykonania opracowania fitosocjologicznego dla Nadleśnictwa Bytów w celu doskonalenia rozpoznania relacji między uwarunkowaniami siedliskowymi a kierunkami rozwoju zbiorowisk leśnych.

Autorzy projektu PO PKDS, dla zabezpieczenia celów ochrony Parku, wskazują potrzebę unaturalnienia drzewostanów. Dotyczy to w głównej mierze lasów zniekształconych, które nie mogą być obecnie identyfikowane jako siedliska przyrodnicze, ale występują na siedliskach grądów, buczyn itp.

W § 12 ust. 7 pkt 5 i 6 projektu PO PKDS wskazane zostały strefy:

- BM_II_1, w której „priorytetem jest unaturalnianie lasów metodami gospodarki leśnej – dążenie do osiągnięcia celu hodowlanego w postaci typu drzewostanu zgodnego z potencjalną roślinnością naturalną, za pomocą cięć pielęgnacyjnych, rębnych cięć przebudowy i odnowienia (...),

- BM_II_2b, w której priorytetem jest maksymalizacja funkcji ekosystemowej również przez „dążenie do osiągnięcia celu hodowlanego w postaci typu drzewostanu zgodnego z potencjalną roślinnością naturalną”.

W § 2 ust. 1 pkt 8 projektu PO PKDS zawarte jest zestawienie potencjalnych zbiorowisk naturalnych – występujących wg rozpoznania fitosocjologicznego z 2020 roku i wg aktualnych na tamtą chwilę opracowań glebowo-siedliskowych lasu – w relacjach faktycznych z siedliskowymi typami lasu.

Wg autorów projektu PO PKDS wiedza ta powinna być uzupełniana i aktualizowana m.in. poprzez wykonanie opracowań fitosocjologicznych.

6. Na str. 8 POP pominięto informację, że program ochrony przyrody powstał także przy wykorzystaniu materiałów z projektu PO PKDS. Podobna sytuacja ma miejsce na str. 80, choć tabelaryczny wykaz gatunków chronionych zawiera liczne dane otrzymane z PKDS, o czym wspomina się przy podpisie tabeli.

7. Na str. 44 należałoby uzupełnić informację na temat położenia PKDS o gm. Parchowo, gdyż niewielki skrawek powierzchni Parku jest tam zlokalizowany.

8. Postuluje się o uzupełnienie zawartego w rozdz. 3.1.5. POP wykazu gatunków chronionych, ginących i zagrożonych oraz o uzupełnienie mapy walorów przyrodniczo-kulturowych POP o dane z inwentaryzacji przyrodniczych, sporządzonych na potrzeby projektu PO PKDS, przekazanych autorom PUL w dniu 15.01.2024 r.

Przekazane materiały posiadały sporo dodatkowych lokalizacji gatunków ujętych w rozdz. 3.1.5., a także lokalizacje tych, które nie zostały uwzględnione. I tak - z porostów zabrakło

np. płucnicy islandzkiej, z roślin naczyniowych - tajemny jednostronnej, pływaków średniego i zwyczajnego, roszarki owalnej, brzozy jednokwiatowej, poryblinu jeziornego, z mszaków np. skorpionowca brunatnego.

9. W Rozdziale 4 POP odnoszącym się do walorów przyrodniczo-leśnych na wyszczególnienie - oprócz źródeł - zasługują także pozostałe cenne elementy przyrody w przestrzeni leśnej, wskazane w § 12 ust 5 pkt 4 – 7 projektu PO PKDS:

- drobne naturalne ciek, wymagające pozostawienia w formie nienaruszonej wraz z ciągiem powiązanych ekosystemów hydrogenicznych, strefą brzegową, ewentualnymi skarpami koryta lub stromymi zboczami doliny ciek oraz z pasmem drzewostanu gwarantującym stabilność warunków mikroklimatycznych;
- drobne oczka wodne w drzewostanach (także astatyczne), w tym także fragmenty olsowe z okresowo stojącą wodą w innych drzewostanach, wymagające pozostawienia w formie nienaruszonej wraz ze strefą brzegową;
- miejsca erodowane, np. skarpy podcinane przez wodę płynącą;
- głązy narzutowe;

Na szczególne podkreślenie i szerszą charakterystykę w POP, zgodną z § 12 ust 5. pkt 2 lit. a – l projektu PO PKDS, zasługują drzewa biocenotyczne - niezwykle istotny walor przyrodniczy w przestrzeni leśnej – które winny być pozostawiane nie tylko w biogrupach.

10. W rozdziale 5 POP opisującym walory historyczno-kulturowe zabrakło informacji na temat cennych elementów kultury leśnej, wskazanych w § 12 ust 6 projektu PO PKDS, za które uznaje się:

- odcinki dróg o nawierzchni brukowej;
- pozostałości dawnych osad ludzkich z ich typową roślinnością;
- wyróżniające się nasadzenia drzew znajdujących się obecnie w przestrzeni leśnej, w tym szpalery, aleje, pojedyncze stare drzewa nieinwazyjnych gatunków obcych.

Ochrona tych elementów powinna być wdrażana przede wszystkim w toku realizacji gospodarki leśnej, przy realizacji inwestycji i przedsięwzięć oraz w ramach ciągłego nadzoru.

11. W rozdziale 8.6 POP dotyczącym metod ochrony rzadkich i chronionych gatunków wnioskuje się:

- dla skutecznej ochrony roślin i grzybów rzadkich i objętych ochroną gatunkową dodanie zapisu na temat potrzeby wykonania lustracji terenowej pod kątem występowania gatunków szczególnej troski każdorazowo przed przystąpieniem do cięć w celu odpowiedniego dostosowania prac leśnych.

Dla jasności i ujednolicenia treści z rozdz. 3.1.5. należy po słowach „roślin i grzybów” dodać słowo „porostów”.

- w przypadku ochrony nietoperzy autorzy PUL wskazują, że należy informować RDOŚ dopiero „po ewentualnym zlokalizowaniu zimowisk (pomieszczenia i kryjówek), w których w ciągu 3 kolejnych lat choć raz stwierdzono występowanie ponad 200 osobników”. W opinii

PKDS zgłoszeniu powinien podlegać każdy obiekt stanowiący zimowisko nietoperzy, bez względu na obsadę.

Rokrocznie pracownicy Parku, wspólnie z członkami Akademickiego Koła Chiropterologicznego PTOP „Salamandra” w Gdańsku prowadzą monitoring miejsc zimowania nietoperzy. W odwiedzanych zimowiskach najczęściej stwierdza się od kilku do kilkunastu nietoperzy, co jest znamienne dla uwarunkowań Parku. W granicach Nadleśnictwa Bytów najliczniej zajmowanym obiektem jest tunel pod nasypem kolejowym, przy Jeziorze Modre, w którym na przestrzeni 5 ostatnich lat, maksymalnie stwierdzono 14 osobników. Każde z zimowisk uznawane jest za cenne, rokrocznie sprawdzane pod kątem stanu technicznego, a wyniki monitoringu przekazywane są do RDOŚ.

Nie wspomniano w POP o ochronie czynnej nietoperzy, której elementem są skrzynki rozrodcze, licznie rozwieszone przez pracowników Parku na terenie Nadleśnictwa Bytów (ponad 200 sztuk). Dane na temat lokalizacji oraz prowadzonego monitoringu ich zajętości są każdego roku przekazywane Zarządcy terenu.

Postuluje się dodanie zapisu odnośnie konieczności powiadomienia PKDS w przypadku ryzyka uszkodzenia skrzynki rozrodczej lub planowania wycinki drzewa, na którym jest zawieszona, odpowiednio wcześniej, przed przystąpieniem do cięć rębnych w celu wytypowania nowego miejsca.

12. Należy także dodać, że w trybie roboczym (przed formalnymi konsultacjami społecznymi) przekazano już informacje co do innych rozbieżności pomiędzy projektem PUL a projektem PO PKDS, które zgodnie z ustaleniami na spotkaniu w dniu 12 października będą „rozstrzygnięte wspólnie i usunięte dostępnymi metodami, takimi jak: okresowa ocena skuteczności zaproponowanych rozwiązań, aktualizacja planu ochrony PKDS czy działania korygujące w trakcie realizacji planu urządzenia lasu przez Nadleśnictwo Bytów”.

MIERCIANIK ODDEZAKU
Miller
Miercin Miller

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku - pocztą elektroniczną.
2. Nadleśnictwo Bytów – pocztą elektroniczną.
3. Departament Środowiska i Rolnictwa UMWP – pocztą elektroniczną.

